

POSUDEK MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Typ posudku: oponentský posudek

Autor práce: Vítězslav Slíva

Název práce: Obsahová analýza chtonických mýtů starověkých společností

Vedoucí práce: Josef Kandert

Oponent: Jakub Grygar

Navržené hodnocení: nedoporučuji k obhajobě

Zdůvodnění Vašeho hodnocení práce (zejména výhrad a kritických připomínek) rozepište podle níže uvedených kritérií.

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Cíl práce ani výzkumná otázka nejsou v práci formulovány úplně přehledně. Podle autora je cílem práce:

provedení obsahové analýzy vybraných starověkých mýtů, ve kterých se objevuje chtonický motiv (motiv podsvětí / podzemí, šířeji pak, v autorově uchopení, motiv koloběhu umírání a zrodu);
identifikace symbolů spojovaných s reprodukcí rostlin;
provést komparaci vybraných mýtů a na jejím základě (?) a) identifikovat postavy, b) jejich roli a význam a c) společné body porovnávaných mýtů.

Výsledkem provedené práce má potom být osvětlení "způsobu, jimiž si lidé vysvětlovali jevy cyklického charakteru, jaké významy jim přikládali, jaké konstrukce vytvářeli pro jejich pochopení, a nakolik se tyto konstrukce lišily či naopak podobaly." (Str. 4)

2. Opírá se autor/ka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Autor pracuje se značným množstvím literatury, která se bezpochyby vztahuje k tématu, hojně využívá i cizojazyčné texty. Pochybnosti mám však ohledně relevantnosti této literatury. Podrobněji k tomuto v dalších bodech.

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Ke kvalitě dat se dost dobře nemohu vyjádřit, protože volba rozebíraných mýtů ani zdrojů, ze kterých autor tyto mýty čerpal, nejsou v práci představeny. Neznamena to však, že by toto opomenutí napovídalo, že si autor není vědom případných problémů s interpretací těchto mýtů. Naopak, velmi oceňuji, že je čtenář opakovaně upozorňován na fragmentárnost zpracovávaného materiálu a velkou pravděpodobnost odlišného porozumění různými vypravěči těchto mýtů.

Omezené možnosti kritického posouzení textu mám i z toho důvodu, že práce de facto stojí mimo

obor, jehož zvládnutí má být dokladem. Svým zaměřením se práce pohybuje především v oboru srovnávací religionistiky a folkloristiky. Poznatky antropologů k danému tématu jsou využívány pouze okrajově a bez hlubší kritické diskuse. Navíc, jedná se zde o autory tvořící v období konce předminulého do cca poloviny minulého století (E. B. Tylyor, J. Fraser, L. Lévy-Bruhl, B. Malinowski, C. Lévi-Strauss). O přesah do sociologie se autor pokouší alespoň v kapitolách, ve kterých se věnuje narativní analýze, ale i tak je zde jediným oborově jasně zařaditelným textem Hájkův, Havlíkův a Nekvapilův text o různých podobách a využitích narativní analýzy v sociologickém výzkumu.

Jako velmi problematický hodnotím také plíživou proměnu metody analýzy dat, která není v textu nikterak reflektována. Zatímco v názvu práce se dočteme, že autor bude pracovat s obsahovou analýzou a v úvodu práce, kde autor píše o svém záměru, se k ní přistupuje ještě narativní analýza, v analytických částech se setkáváme pouze se snahou aplikovat strukturální analýzu. Nutno přitom dodat, že autor ve výsledku neprokazuje osvojení si ani jedné z těchto vyjmenovaných metod:

1. obsahová analýza je redukována na převyprávění daného mýtu;
2. narativní analýza se omezuje na konstatování o existenci minimálního narativu; a
3. strukturální analýza v teoreticky ukotvená v přehledně představeném Proppovi se omezuje na doložení toho, že analyzované mýty jsou strukturovány.

V kapitole 8., kde autor provádí komparaci vybraných charakteristik zkoumaných mýtů, navíc k dosavadním obtížím přistupuje ještě jeden problém. Právě zde jsou totiž nejvíce patrné obtíže plynoucí z autorovy snahy podrobit mýty vzájemnému srovnání *a zároveň* je také interpretovat. Domnívám se, že kdyby se autor v úvodních pasážích svého textu hlouběji zabýval kritikou možností obsahové, strukturální a obsahové analýzy mýtů, takovouto ambici by neměl.

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autor/ka opírá závěry, k nimž dospěl/a?

Text je přehledný a i přes občasné formulační nejasnosti je čtivý a napsaný dobrou češtinou.

5. Jsou v práci autorova/autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Ano.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Formální náležitosti jsou většinou standardní, občas autor ukazuje neznalost v odkazování (str. 10, 16, 24), nebo, a to je mnohem horší, jména citovaných klasiků (Lévy-Bruhl a nikoli Levy Bruhl, Lévi-Strauss a nikoli L. Strauss). Některé jazykové vyjádření jsou krkolomná ("Plútarchova verze mýtu je jistě validní..."), ale to je nejspíš dáno autorovým respektem k žánru textu než osobitým porozuměním validitě mýtu.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Práce je napsaná pěkným jazykem a prokazuje autorův hluboký zájem o studium zvoleného tématu. Autor na mnoha místech práce dokládá, že se umí vystříhat sklouznutí k nekritickému čtení mýtických textů i jejich zkratkovitému porozumění.

8. *Náměty na diskuzi při obhajobě práce.*

1. Autor by měl obhájit relevanci této práce jako kvalifikační práce pro udělení magisterského titulu pro obor sociologie.
2. Autor by měl vysvětlit vztah mezi obsahovou analýzou, narativní analýzou a strukturální analýzou: z jakých teoretických pozic k těmto metodám při řešení své práce přistupuje, zda jde o na sobě nezávislé analýzy nebo každá z nich podporuje zbývající dvě a popř. jak.

Celkové hodnocení práce:

Předložený text vidím jako obtížně obhajitelný jako diplomovou práci v oboru sociologie, protože v tomto oboru není nikterak ukotven. To je po mém soudu hlavní nedostatek textu, kvůli němuž nedoporučuji text k obhajobě.

Jistou obranou by mohla být volba výzkumné metody, ale, a to je druhý důvod mého celkového negativního hodnocení, autor neprokázal, že těmto metodám rozumí a že je umí používat. Obsahová, narativní a strukturální analýza jsou v textu často zmiňovány, ale jejich faktická aplikace (a s výjimkou poslední zmíněné i jejich bližší představení) v práci chybí.

Datum: 24. 5. 2014

Podpis: